

Besluit van de Vlaamse Regering tot definitieve vaststelling van het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen

Rechtsgrond

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, § 1, eerste lid;
- het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, artikel 26, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 16 juli 2025.
- Een openbaar onderzoek werd georganiseerd van 15 april tot en met 13 juni 2024, waarbij in de antwoordennota een antwoord werd gegeven op alle bezwaren en inspraakreacties over het ontwerp van projectbesluit.
- Er werd in het kader van het geïntegreerde effectenonderzoek een passende beoordeling uitgevoerd waarin werd besloten dat en gemotiveerd waarom het voorgestelde inrichtingsalternatief kan leiden tot een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone. Er wordt in het projectbesluit evenwel gemotiveerd dat er geen alternatieve oplossingen (A) zijn die minder schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone. Het projectbesluit toont ook aan dat er dwingende redenen van groot openbaar belang (D) zijn, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, voor de realisatie van het project. Het projectbesluit bevat ook alle nodige compenserende maatregelen (C).
- Het team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving heeft op 4 juni 2025 en, na aanpassing, op 8 juli 2025 in functie van de goedkeuring tevens de kwaliteit van het milieueffectrapport gewaarborgd.
- De Raad van State heeft advies nr. 78.082/1/V gegeven op 8 september 2025, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

1. Dit besluit is procedureel gebaseerd op de volgende motieven:

- Bijlage 1, alinea 2, punt 1° en 2° van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering

van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning geven aan dat voor aanvragen met betrekking tot de realisatie van het project inzake de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven de Vlaamse Regering de bevoegde overheid is.

- De Vlaamse Regering heeft op 15 juli 2016 de startbeslissing van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen goedgekeurd.
- Samen met de startbeslissing heeft de Vlaamse Regering een procesnota goedgekeurd.
- De startbeslissing motiveert dat het project beantwoordt aan een aantal van de criteria die opgenomen zijn in het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, zodat het grote maatschappelijke en ruimtelijk-strategische belang in voldoende mate is aangetoond en dat het project valt onder het toepassingsgebied van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.
- De Vlaamse Regering heeft op 31 januari 2020 het voorkeursbesluit van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen definitief vastgesteld. Het definitief vastgestelde voorkeursbesluit is op 21 februari 2020 bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.
- In de loop van de uitwerkingsfase is de procesnota, die via de projectwebsite (<https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/procesnotas>) op elk moment publiek beschikbaar is, meermaals geactualiseerd.
- Er is van 27 april 2020 tot en met 26 mei 2020 een publieke raadpleging georganiseerd over de projectonderzoeksnota.
- De projectonderzoeksnota werd van 21 april 2020 tot en met 4 juni 2020 voor advies voorgelegd aan de adviesinstanties.
- In een overwegingsdocument is een antwoord geformuleerd op de inspraak op de projectonderzoeksnota. Dit document is gepubliceerd op de projectwebsite (<https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/project>).
- Het toenmalige team MER heeft op 22 oktober 2020 de richtlijnen van het MER goedgekeurd.
- Er is een open en transparant proces gevoerd met diverse informele infomomenten:
 - o Alle documenten zijn gepubliceerd op de projectwebsite <https://www.cpeca.be/>.
 - o Er werden workshops gehouden met actoren uit het actorenoverleg of op ad-hocuitnodiging op 12 mei 2020 (online), 27 juli 2020 (online), 24 november 2020, 27 april 2021, 28 september 2021, 9 december 2021, 3 mei 2022, 7 november 2022, 22 mei 2023, 17 oktober 2024.
- De Vlaamse Regering heeft via een mededeling op 14 juli 2023 groen licht gegeven voor de organisatie van de adviesronde over het voorontwerp van projectbesluit betreffende de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven (WOW) als onderdeel van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen.
- Dat voorontwerp van projectbesluit is op 17 juli 2023 voor formeel advies aan de decretaal vastgestelde adviesinstanties voorgelegd.
- Op de adviesvergadering over het voorontwerp van projectbesluit van 29 september 2023 zijn de adviezen besproken.
- In een antwoordennota is een antwoord gegeven op alle adviezen over het voorontwerp van projectbesluit. Dit document is gepubliceerd op de projectwebsite (<https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/project>).

- Het ontwerp van projectbesluit werd door de Vlaamse Regering vastgesteld op 8 maart 2024.
- Het ontwerp van projectbesluit lag in openbaar onderzoek van 15 april tot en met 13 juni 2024.
- In een antwoordennota is een antwoord gegeven op alle bezwaren en inspraakreacties over het ontwerp van projectbesluit. Deze antwoordennota vormt een onderdeel van het Hoofddocument dat als bijlage I bij dit besluit is gevoegd en wordt samen met de bekendmaking van het definitief vastgesteld projectbesluit gepubliceerd op de projectwebsite (<https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/project>).
- Het geïntegreerde effectenonderzoek (inclusief MER en passende beoordeling) is gevoerd op een plan-/projectniveau, conform artikel 20 van het decreet complexe projecten, en houdt dus rekening met het detailleringsniveau van het te nemen projectbesluit.
- Het team Omgevingseffecten beoordeelde op 4 juni 2025 de kwaliteit van het ontwerp van MER en toetste het ontwerp van MER inhoudelijk aan de scopingbeslissing die voor het effectenonderzoek werd genomen en aan de inhoudsvereisten die voor een MER werden bepaald in het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) (artikel 25 van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten). Deze beoordeling is toegevoegd onder bijlage IV van dit besluit en wordt samen met de bekendmaking van het definitief vastgesteld projectbesluit gepubliceerd op de projectwebsite.
- Nadien werd het MER aangepast om rekening te houden met de meest recente wetenschappelijke inzichten (nieuwe kritische depositiewaarden) ten aanzien van verzuring en vermessing. Op 4 juli 2025 oordeelde de bevoegde instantie Agentschap Natuur en Bos (ANB) dat de impact van verzuring en vermessing werd afgetoetst aan de meest recente wetenschappelijke inzichten geformuleerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (Vanden Borre J., Neirynck J. & De Keersmaeker L. (2024). Advies over de herziening van de kritische depositiewaarden voor stikstof voor de Vlaamse habitattypes). De effectinschatting en berekeningen zijn opnieuw gebeurd, aldus het Agentschap, en de conclusies ten aanzien van de effecten veranderen niet. Het Agentschap stelt dat de effectinschatting binnen het milieueffectenrapport correct is gebeurd voor wat betreft verzuring/vermessing. De impact van de vermestende en verzurende stikstofdepositie door WOW is niet betekenisvol negatief wat betreft de speciale beschermingszones. Het Agentschap besluit dat er geen (onherstelbare) schade te verwachten is aan de natuur in VEN-gebieden door de aanlegfase van WOW voor de effectgroep vermessing en verzuring. De conclusies uit het oorspronkelijke MER/passende beoordeling blijven onverminderd van kracht. Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos is toegevoegd onder bijlage I bij dit besluit.
- Het aan de nieuwe kritische depositiewaarden aangepaste MER en bijhorende nieuwe advies werden voorgelegd aan Team Omgevingseffecten dat op 8 juli 2025 een goedkeuring van het aangepaste MER afleverde. Deze beoordeling is toegevoegd als onderdeel van bijlage IV bij dit besluit en wordt samen met de bekendmaking van het definitief vastgesteld projectbesluit gepubliceerd op de projectwebsite (<https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/project>).
- Uit de uitgevoerde drieledige natuureffectenbeoordeling (Passende Beoordeling, Verscherpte Natuurtoets en Algemene natuurtoets in het MER) blijkt dat het voorgestelde inrichtingsalternatief kan leiden tot een betekenisvolle aantasting

van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone. Het projectbesluit motiveert afdoende dat er geen alternatieve oplossingen (A) zijn die minder schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone. Het projectbesluit toont ook aan dat er dwingende redenen van groot openbaar belang (D) zijn, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, voor de realisatie van het project. Het projectbesluit bevat ook alle nodige compenserende maatregelen (C), zoals bepaald door artikel 26, tweede lid, en artikel 16, § 1, derde lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten. Bijgevolg is voldaan aan alle voorwaarden, vermeld in artikel 26, tweede lid, samen gelezen met artikel 16, §1, derde en vierde lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.

- Het definitief vast te stellen projectbesluit bevat de volgende elementen conform artikel 23, derde lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten:

1° het op uitvoeringsniveau gekozen alternatief (zie hoofdstuk 3 in bijlage I. Hoofddocument);

2° een motivering voor de keuze van dat alternatief, in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn onderzocht (zie hoofdstuk 3 in bijlage I. Hoofddocument);

3° een motivering van de aanwijzing van de bevoegde overheid conform artikel 6 (zie hoofdstuk 4 in bijlage I. Hoofddocument);

4° een verklaring die samenvat op welke wijze milieuoverwegingen in het projectbesluit worden geïntegreerd en op welke wijze rekening is gehouden met de gevoerde onderzoeken, waaronder het ontwerp van MER, en met de opmerkingen, adviezen en overwegingen die in het kader van die onderzoeken zijn uitgebracht met inbegrip van een samenvatting van deze opmerkingen, adviezen en overwegingen (zie hoofdstuk 5 in bijlage I. Hoofddocument);

5° de relatie met de relevante beleidsplannen (zie 1.2 Nota Ruimtelijk en Beleidsmatig Kader in bijlage I Hoofddocument en 4.3 de Toelichtingsnota in bijlage III. Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven');

6° (niet van toepassing in dit projectbesluit);

7° de opgave als welke beslissingen vermeld in artikel 38, 39, 40 en 41, het projectbesluit geldt en, in voorkomend geval, de wijze waarop toepassing gemaakt wordt van artikel 41 (zie hoofdstuk 7 in bijlage I. Hoofddocument);

8° een herkenbaar onderdeel dat geldt als ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 2.2.5. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, en dat de gegevens, vermeld in artikel 2.2.5, § 1, van de voormelde codex, bevat (zie bijlage III. Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven');

9° de acties, maatregelen, voorwaarden, lasten of instrumenten bij het alternatief dat gekozen is op uitvoeringsniveau met inbegrip van een beschrijving van alle kenmerken van het ontwerp van projectbesluit en/of de geplande maatregelen om aanzienlijke nadelige effecten op het milieu te vermijden, te voorkomen of te beperken en, als dat mogelijk is, te compenseren (zie hoofdstuk 5 in bijlage I. Hoofddocument);

10° de monitoringsmaatregelen en de flankerende maatregelen op het detailleringsniveau van het ontwerp van projectbesluit (zie hoofdstuk 5 in bijlage I. Hoofddocument);

- 11° de rechtsgevolgen, vermeld in de artikelen 30 en 31 (zie hoofdstuk 7 in bijlage I. Hoofddocument);
- 12° (niet van toepassing in dit projectbesluit);
- 13° (niet van toepassing in dit projectbesluit).

2. Dit besluit is inhoudelijk gebaseerd op de motieven zoals opgenomen in het Hoofddocument dat als onderdeel van bijlage I bij dit besluit is gevoegd (consulteerbaar op <https://www.cpeca.be/documenten-uitwerkingsfase/project>) die als volgt kunnen worden samengevat:

- De Vlaamse Regering heeft op 15 juli 2016 de startbeslissing van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen goedgekeurd. De startbeslissing omschrijft de algemene doelstellingen van het complex project als volgt: "Dit project heeft als doelstelling de realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen, om de verwachte groei tot 2030 te kunnen accommoderen, de daarmee samenhangende ontwikkeling van industriële/logistieke gronden en de multimodale ontsluiting tot aan het hoofdnet"
- Het projectbesluit is de verdere uitwerking van het voorkeursbesluit dat de Vlaamse Regering op 31 januari 2020 definitief vaststelde. De alternatievenafweging gebeurde in het voorkeursbesluit. Op basis van de verschillende onderzoeken en de resultaten van het gevoerde overleg werd in het voorkeursbesluit gekozen voor alternatief 9. Dit alternatief voorziet een getijdendok dat op het Deurganckdok aantakt, aangevuld met extra capaciteit achter de Deurganckdoksluis en aan de Noordzeeterminal. Logistieke zones worden voorzien aan het nieuwe getijdendok en aan Bieshoek. Tevens voorziet het voorkeursalternatief om het geheel aan te sluiten op de hogere verkeersnetten. Dat laatste werd concreet uitgewerkt in het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven.
- Met het projectbesluit kiest de bevoegde overheid een alternatief op uitvoeringsniveau. Het alternatief in kwestie wordt weergegeven op grafische plannen en tekstueel omschreven in het tweede en derde hoofdstuk van het Hoofddocument. Ook de motivatie die ten grondslag aan deze keuze ligt, alsook de gevolgen van deze keuze op de omgeving en het milieu wordt in het hoofddocument in detail besproken.

3. Dwingende redenen van groot openbaar belang en compenserende maatregelen:

- Wanneer een passende beoordeling wordt gemaakt, mag een projectbesluit enkel worden aangenomen nadat de bevoegde overheid de zekerheid heeft verkregen dat het besluit niet zal leiden tot een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone in kwestie. Indien dat wel het geval is, mag het project enkel worden gerealiseerd als er voor de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone geen minder schadelijke alternatieve oplossingen zijn en het project om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, vereist is en er compenserende maatregelen worden genomen.
- In hoofdstuk 3 van het Hoofddocument, in § 3.7.2 , wordt uitvoerig ingegaan waarom de realisatie van project van groot algemeen belang is voor Vlaanderen en de Euregio.

- De dwingende redenen van groot algemeen openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, houden verband met de capaciteitsuitbreiding die noodzakelijk is voor een efficiënte afwikkeling van de internationale handelsstromen in Vlaanderen en de Euroregio en de competitiviteit van de regionale economie op de wereldmarkt. Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven verbetert het duurzaam transport, via fietspaden en het goederenspoornet, en komt de verkeersveiligheid in de Waaslandhaven en de regio ten goede. Bijgevolg speelt het project een belangrijke rol voor het behoud van de regionale welvaart en werkgelegenheid.
- Het definitief vast te stellen projectbesluit bevat alle compenserende maatregelen zoals bepaald door artikel 26, tweede lid, en artikel 16, § 1, derde lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.
- Over de aanpak, het onderzoek en de inhoud van deze compenserende maatregelen wordt in het hoofddocument (zie § 3.7 en § 8) dieper ingegaan. De zogenaamde ADC-toets staat in § 3.7 in het Hoofddocument. In functie van de tijdige realisatie van de compenserende maatregelen zijn alle benodigde percelen reeds in overheidseigendom gekomen. Indien deze maatregelen vergunningsplichtige handelingen vereisten, werden deze opgenomen in het onderdeel van de omgevingsvergunning. Verder wordt in het besluit van het Hoofddocument in het onderdeel 'omgevingsvergunning' hieromtrent een harde randvoorwaarde opgenomen in artikel 3.4:
 - o *"Op korte termijn, voorafgaand aan de innames door het project WOW aanlegfase: Kiekendiefvriendelijke teelten over een oppervlakte van 8,78 ha.*
 - o *Op middellange termijn, ten laatste uitgevoerd 10 jaar na aanplant van de abelen op de Bufferdijk. Dan gaat namelijk de verstoring van de bomen op weidevogels uit en verliest Putten West aan oppervlakte onverstoord weidevogelgebied.*
 - *Voorzien in een omzetting van de percelen van akker naar (verlaagd gelegen) permanent grasland en de aanleg van een omvangrijke rietkraag in functie van nieuw foerageergebied bruine kiekendief.*
 - *Een voldoende grote oppervlakte percelen wordt optimaler ingericht als (vochtig tot nat) weidevogelgebied.*
 - *Deze 9,6 ha zijn ook meteen foerageergebied bruine kiekendief."*
- Hieruit blijkt voldoende dat reeds gestart is met de actieve uitvoering van de compenserende maatregelen, en het resultaat ervan zal bereikt zijn op het moment dat het betrokken gebied schade van het project ondervindt.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.5;
- het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, artikel 4 en artikel 37 tot en met artikel 41;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2014 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.

Initiatiefnemers

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw, en de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het projectbesluit van de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen wordt gerealiseerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

Art. 2. Het projectbesluit van de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen, wordt definitief vastgesteld.

Het projectbesluit bevat de volgende delen die als bijlage bij dit besluit zijn gevoegd:

- 1° bijlage I: "Hoofddocument";
- 2° bijlage II: "Omgevingsvergunning";
- 3° bijlage III: "Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan";
- 4° bijlage IV: "Overige delen van het projectbesluit".

Art. 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de weggebonden mobiliteit en het weggebonden transport, zijn, ieder wat de eigen bevoegdheid betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 24/10/2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlage I. Hoofddocument

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2025 tot definitieve vaststelling van het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen

Brussel, 24/10/2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlage II. Omgevingsvergunning

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2025 tot definitieve vaststelling van het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen

Brussel, 24/10/2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlage III. Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2025 tot definitieve vaststelling van het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen

Brussel, 24/10/2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlage IV. Overige delen van het projectbesluit

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2025 tot definitieve vaststelling van het projectbesluit over de westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven van het complexe project Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen

Brussel, 24/10/2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER